

Світом правлять Дев'ять Невідомих

Якби мене запитали, чи вірю я в існування таємних товариств. Майже не замислюючись, я відповів, що так. Тому, що нині існує досить розвинена система класифікації цих таємних товариств. В її основі лежить монографія якогось Юссона "Політична сінархія", опублікована в 1946 році. Вельми примітно, що автор поставив на обкладинку своєї праці містичний псевдонім - Жоффруа де Шанре. Так звали керівника Ордену тамплієрів - одного з найдавніших відомих нам таємних товариств.

Всі таємні суспільства Юссон поділяє на три категорії.

* Перша категорія * - нижчі таємні суспільства, відомі широкій публіці якщо не за своїми цілями, то хоча б самим фактом існування. Серед них можна назвати "синє" франкмасонство, Теософічне суспільство; сюди ж можна віднести політичні групи - від монархістів до антиглобалістів. За великим рахунком ці суспільства взагалі не можна назвати таємними. Їх члени відрізняються високою активністю, вербують неофітів самими різними способами. Що б там не говорили керівники нижчих товариств, приймаються майже всі бажаючі. Критичний склад розуму, хороша освіта і яскравий розум служать скоріше перешкодою для вступаючих, ніж рекомендацією. Під прикриттям процедури посвячення відбувається обробка, засвоєння гасел, інструкцій до дії.

* Друга категорія * - кадрові таємні товариства. За твердженням Юссона, ці товариства є по-справжньому таємними, оскільки лише кілька людей знають чи підозрюють про їх існування і цілях. Ці організації не заявляють про своє існування або ховаються під прикриттям зовні нешкідливих суспільних груп. Рішення про прийняття нового члена приймає внутрішня рада. Часто (але не завжди) обрані проходять випробувальний термін в нижчому таємному суспільстві. Керівники розробляють тактику вербування, вони розкривають себе лише в останній момент, прийнявши запобіжні заходи та безпеки, дотримуючись жорсткої конспірації. Новий член обирається авторитарним шляхом; його відмова викличе суворе покарання. У відповідності з обставинами кадрові суспільства змінюють свої назви і навіть структуру. Вони стають відомими лише після ліквідації. У список кадрових товариств потрапили Братство розенкрейцерів, іллюмінати Баварії, Товариство мартіністів, каббалісти Кехілл і німецьке товариство "Едельвейс".

* Третя категорія * - вищі таємні товариства. Люди навіть не припускають про їх існування. Вони невідомі нижчим таємним товариствам, а розмова на цю тему - табу. Лише випадкова знахідка якогось таємничого документа або чийогось одкровення можуть навести на слід. Так, під час передсмертної агонії після замаху на нього в 1922 році Вальтер Ратенау, німецький промисловець і фінансист, міністр закордонних справ, виголосив: "Світом керують сімдесят дві особи ..." За твердженням Юссона, в цей міжнародний штаб входить обмежене число посвячених, більшість з них є керівниками або видними державними діячами. Деякі з них живуть в підпіллі відокремленим аскетичним життям - ніхто і не підозрює про їхню впливовість або про справжнє обличчя. Французький письменник-дипломат Луї Жаколіо був ще більш категоричний, стверджуючи, що світом правлять всього лише дев'ять чоловік - Дев'ять Невідомих.

Триступенева класифікація таємних товариств допустима, але дещо поверхнева. Адже можна використовувати і інше розділення - наприклад, по зовнішнім атрибутам: релігійні товариства (різні секти, розенкрейцери, софіанци), військові суспільства (тамплієри,

тевтонці), судові суспільства (священні феми), товариства вчених (алхіміки, іллюмінати), громадянські суспільства (масони) і так далі...

На відміну від сект, структура яких заснована на жорсткій централізації з визнанням безумовного авторитету в особі голови секти, що протиставляє себе який-небудь з офіційних релігійних конфесій, окультні гуртки і таємні товариства утворюються на принципах рівноправності всіх минулих ініціацію. Існують, звичайно, різні "ступені" (або "градуси") посвяти, однак будь-який з членів суспільства без обмежень і в процесі "самовдосконалення" може претендувати на більш високий статус - аж до статусу глави суспільства чи ордена.

Саме на такому принципі було побудовано одне з найдавніших відомих нам окультних товариств - Орден тамплієрів.

* Орден тамплієрів * («храмовники» від лат "Templum." - "Храм") - Templarii SIVE Fratres militiae Templi - духовний лицарський орден, що виник в ході хрестових походів, був заснований на початку 1118 Гуго де Пейнсом "для охорони пілігримів , наступних до Святих місць ".

Дев'ять хоробрих і благочестивих лицарів заснували суспільство на традиціях чернецтва і лицарства. Вони обрали своєю покровителькою лагідним Матір Божу (La douce mere de Dieu) і поклялися жити згідно правил святого Августина, присвятити свої мечі, силу, життя захисту таїнств християнської віри. Вони також взяли обітницю цнотливості і бідності. Це символізувала і печатка Ордена - два вершники на одному коні.

Перші відомості про тамплієрів дає нам історіограф Гійом Тирський, чиє об'ємне видання, присвячене цьому Ордену, було створено між 1169-м і 1184 роками, тобто в той час, коли хресні походи сягнули свого апогею. Коли Гійом почав писати свою книгу, королівства хрестоносців на Святій землі, які тамплієри називали Outremer (країна по той бік моря), існували вже давно, а Орден храмовників зазначив піввіковий ювілей. Тому відомості про всі події, пов'язаних з утворенням Ордена, європейці отримали з других, якщо не з третіх рук. Ми майже нічого не знаємо про те, якими джерелами користувався Гійом Тирський, тому багато його висловлювання слід піддавати сумніву. І все ж його книга дає певну інформацію, на якій будуються всі більш пізні відомості про тамплієрів. Згідно Гійому, свою назву - тамплієри - ці воїни-ченці отримали тому, що їх головною штаб-квартирою спочатку служило приміщення, що знаходилося з південної сторони палацу єрусалимського короля Балдуїна , яке примикає до церкви Гробу Господнього. У свій час вона була мечеттю аль-Акса, святиною мусульман - величезним спорудженням XI століття, яке підтримували 280 масивних колон. На тому ж місці, за переказами, знаходився храм царя Соломона.

Більш ніж дивним виглядає той факт, що хроністи того часу не пишуть ні про Гуго де Пейнсе, ні про його друзів-лицарів. Мовчання, яким оточений початковий період діяльності храмовників, теж викликає запитання.

Немає також доказів того, що тамплієри виконували своє призначення - охороняли паломників. Та й як могла реально впоратися з таким завданням група з дев'яти лицарів, яка протягом дев'яти років нікого більше не приймала в Орден?

Тим не менше звістка про "бідних лицарів Христових" досить скоро прийшла в Європу, де популярність їх стала зростати. Церковні сановники марнували похвали в їх адресу, і сам святий Бернар, чернець монастиря з Клерво, в 1128 році написав в їх честь трактат під назвою "Хвала новому лицарству", в якому вітав появу "ченців по духу, воїнів по зброї", звеличував до небес чесноти тамплієрів, їх любов до ближнього і оголошував цілі ордену ідеалом і втіленням всіх християнських цінностей.

У 1127 році всі дев'ять лицарів Храму повернулися в Європу, де були зустрінуті з триумфом.

У січні наступного року в Труа, володінні графа Шампанського, власника феоду Гуго де Пейнса, був скликаний собор, який за поданням Бернара офіційно затвердив Орден тамплієрів, визнавши його цілі військово-релігійними. Гуго де Пейнс отримав титул великого магістра. Разом зі своїми лицарями він повинен був розробити статус військово-чернечого ордену, який об'єднав би сувору дисципліну монастиря з постійною готовністю до військових дій на славу Божу.

Своєрідним символом Ордену став білий плащ, надягали поверх решти одягу того ж кольору. З цього приводу в орденському статуті сказано:

"Всім професії ми видаємо як для зими, так і для літа, позаяк можливо, білі облачення, за якими їх можуть розпізнати всі, хто провів життя в темряві, так як їх обов'язок - присвятити свої душі Творця, ведучи чисту і світлу життя".

Однак, якщо уважно ознайомитися зі свідченнями сучасників, можна прийти до висновку, що життя і діяльність тамплієрів не відповідали тим високим ідеалам і цілям, які були проголошені при утворенні Ордену. Створений незабаром після Першого хрестового походу Орден тамплієрів розглядався і папою, і ієрусалимськими королями як ударний загін, покликаний не тільки захищати паломників у Святій землі, але й розширювати держави хрестоносців в Палестині і Сирії.

Незважаючи на те що храмовники поряд з іоаннітами стали найбільш організованою військово-політичною силою Єрусалимського королівства, вони не тільки ні в якій мірі не сприяли розширенню хрестоносських володінь у Святій землі, але й фактично не надали ніякої суттєвої допомоги франкським феодалам по утриманню в своїх руках Східного Середземномор'я.

Вже в перші десятиліття після свого утворення Орден терпів поразки від мусульман - наприклад, в 1153 році під Ашкелон, де в бою загинули всі сорок храмовників, що брали участь у ньому.

З моменту заснування тамплієри більше дбали про зміцнення свого впливу в Європі, ніж на Близькому Сході. Коли наприкінці 1128 Гуго де Пейнс прибув до Англії, то був прийнятий королем Генріхом I з великою пошаною. Багато молодих аристократів із західноєвропейських країн охоче вступали в Орден, з усіх кінців християнського світу в казну тамплієрів йшли щедрі пожертви, Ордену передавалися земельні угіддя, замки й маєтки.

До 1130 Орден вже володів великими земельними володіннями у Франції, Англії, Шотландії, Фландрії, Іспанії та Португалії. А ще через десять років він став великим землевласником і в інших країнах: Італії, Австрії, Німеччини, Угорщини та Святій землі.

Всупереч обітниці бідності тамплієри накопичували незліченні багатства. При цьому вони не гребували торгівлею, спекуляцією, а то й прямим грабунком. За свідченням того ж Гійома Тирського, лицарі Храму нападали на арабські каравани і оббирали купців.

Коли мова йшла про збагачення, то "чисті і світлі душою" тамплієри йшли і на пряме зрадянство Христових інтересів. Приклад тому - облога Дамаска у 1142 році під час Другого хрестового походу. Вюрцберзький хроніст свідчить: обложені підкупили лицарів Храму, які надали їм підтримку, що й стало однією з основних причин провалу ретельно підготовленої хрестоносцями операції.

Правдами і неправдами зосередивши в своїх руках колосальні багатства, тамплієри зайнялися банківськими справами і позиченням грошей під відсотки, перетворившись в банкірів практично всіх європейських королівських будинків і навіть деяких мусульманських володарів. Філії Ордену по всій Європі і на Близькому Сході давали гроші в кредит купцям, які поступово потрапляли в залежність до храмовників. Таким чином "бідні лицарі Христові" стали найбільшими лихварями своєї епохи, а паризький орденський будинок перетворився на центр європейських фінансів.

Тамплієри вели складну систему фінансового діловодства: бухгалтерські книги, документи прибутково-видаткової звітності тощо. Саме храмовники придумали векселі і банківські чеки.

Володіючи величезними на ті часи фінансовими коштами, Орден перетворився у впливову силу міжнародного значення. В Європі, Палестині та Сирії тамплієри діяли часом як посередники між князями і монархами. Наприклад, в Англії великих магістрів регулярно запрошували на засідання парламенту і розглядали їх як глав усіх католицьких орденів. Внаслідок цього їм підпорядковувалися фактично всі пріори і абати країни.

Політична діяльність лицарів католицької церкви не обмежувалася тільки Заходом - і з ісламським світом Орден встановив самі тісні ділові відносини.

Майже на всіх політичних рівнях храмовники виступали як офіційні третейські судді, і нерідко королі визнавали їх авторитет.

У 1252 році англійський король Генріх III наважився погрожувати Ордену конфіскацією земельних володінь.

"Ви, тамплієри, користуєтеся великими свободами і привілеями і розташовуєте такими великими володіннями, що ваша гордовитість і гординя не знають впину, - заявив король. - Те, що було колись так непродумано вам дано, може бути мудро і відібрано. Те, що було занадто швидко відступлено, може бути повернуто назад "

Великий магістр Ордену відповідав так:

"Що ви сказали, про короля? Було б краще, якби ваші уста не вимовляли таких недружніх і нерозумних слів. Поки ви творите справедливість, ви будете правити. Якщо ж ви порушите наші права, то навряд чи залишитеся королем"...

Заради справедливості треба зацентувати, що лицарі Храму своєю діяльністю сприяли розвитку науки і техніки. Літописці того часу підкреслюють, що внаслідок своїх досить тісних контактів з мусульманською і юдейською культурами тамплієри володіли монополією на саму передову техніку.

Орден не скупився, виділяючи кошти на розвиток геодезії, картографії, будівництво доріг і мореплавання. Він володів своїми портами і верфями, а також власним флотом, судна якого були оснащені небаченої дивиною - магнітним компасом. Маючи кілька десятків вантажних кораблів і суден для транспортування людей, храмовники перевозили паломників з Європи в Святу землю і в зворотному напрямку, отримуючи за свої богоугодні справи добру винагороду.

Поряд з несенням військової служби багато тамплієри повинні були володіти і відповідними знаннями в області медицини, оскільки догляд за хворими та пораненими становив один з компонентів храмовничої діяльності. Лицарі Ордена виготовляли ліки на травах і використовували інші традиційні засоби народної медицини.

У той же час гордовитість і далеко не чернечий спосіб життя храмовників не були секретом. Приказку "п'є, як тамплієр" знали по всій Європі.

У березні 1185 помер король Єрусалиму Балдуїн IV. У боротьбі за його спадщину великий магістр Ордену тамплієрів Жерар де Рідефор порушив клятву, дану покійному королеві, і тим самим привів християнську громаду в Палестині мало не на грань міжусобної війни. У липні 1187 Рідефор послав своїх лицарів разом із залишками хрестоносного воїнства на битву, яка закінчилася катастрофічною поразкою при Хаттін. Християнські війська були вщент розбиті Салах ад-Діном, і через два місяці завойований за сто років до цього Єрусалим знову опинився в руках сарацинів. А ще через чотири роки єгипетський султан захопив останнє "вільне" місто Палестини Сен-Жан-д'Акр, або Акру.

З втратою Святої землі фактично позбавлялося сенсу саме перебування тамплієрів в цьому регіоні. Після падіння Акри храмовники влаштували свою резиденцію на Кіпрі, а потім остаточно перебралися в Європу.

Розгром ордену тамплієрів

Велика частина тамплієрів осіла у Франції, якою правив тоді король Філіп IV Красивий. Постійні війни з феодалними сеньйорами настільки виснажили французьку скарбницю, що Пилип не гидував "найбруднішими" методами, щоб її поповнити. Наприклад, він розпорядився потоншити золоті монети і карбувати з зекономленого таким чином металу нові, більш тонкі.

Природно, що казкове багатство тамплієрів привернуло його увагу. Одного разу він сам мав можливість побачити і оцінити їх, коли під час бунту "черні" в березні 1306 знайшов

притулок в Тампле, паризької резиденції храмовників. До того ж король заборгував Ордену досить багато грошей і не зміг би розплатитися до кінця своїх днів.

І все ж Філіп віддавав собі звіт в тому, що лицарі-тамплієри не тільки мали збройні сили, що склалися з професійних воїнів, але й були на відміну від королівської армії чудово організовані і дисципліновані. Поряд з цим у Франції тамплієри займали важливі посади і повністю виходили з-під влади Філіпа.

Тоді Пилип накреслив прохання великому магістрові, де просив надати йому честь і зробити його, короля Франції, почесним лицарем Ордену тамплієрів. Жаку де Моле, тодішньому главі храмовників, було ясно, що французький монарх силується рано чи пізно домогтися звання великого магістра, щоб зробити його спадковим для французької корони. Але у чемних та твердих виразах де Моле відкинув домагання Філіпа.

Не бачачи іншого виходу з положення, крім як через організацію суду над Орденом, Філіп IV склав список звинувачень за показаннями Ескена де Флойрана, виключеного в свій час з числа храмовників за "вбивство одного з братів". Цей ренегат звинуватив тамплієрів у ідолопо-клонстві, зречення від Христа, в гріху содомії та інших блюзнірських діяннях.

23 вересня 1307 замість архієпископа Нарбоннская, який відмовився судити тамплієрів, канцлером був призначений Гійом де Ногаре, пристрасний ненависник лицарів Храму. 24 вересня де Ногаре зібрав в Мобюссоне головних радників короля, інквізиторів і єпископів. Цей форум прийняв потрібне Філіпу рішення: всі тамплієри - ієрархи, лицарі, капелани, сержанти і брати служителі - повинні бути заарештовані і віддані інквізиції.

І ось в ранкових сутінках 13 жовтня 1307, в п'ятницю, всі члени Ордену були піддані арешту, орденські будинки і замки поставлені під нагляд королівських властей, а вся їх нерухомість конфіскована.

Хоча Філіп і використовував момент раптовості, але не досяг своєї головної мети - скарбів і документів Ордена король не отримав. Як стверджують, в одну з ночей перед хвилею арештів скарби були вивезені з Парижа і доставлені в порт Ла Рошель, де затоплені на 18 галерах, які відбули в невідомому напрямку. Тому багато істориків сумніваються, що акція французького короля була несподіваною для тамплієрів.

Заарештовані тамплієри постали перед судом. Храмовникам інкримінували те, що вони поклонялися дияволу по імені Бафомет. Під час своїх чувань вони нібито падали ниць перед головою бородатого чоловіка, який говорив з ними і наділяв їх окультної силою; випадкові свідки цих ритуалів знищувалися. Тамплієрів звинувачували також у тому, що вони вбивали дітей, примушували жінок до абортів, цілували неофітів в самі непотребні місця і підтримували між собою гомосексуальні стосунки. Однак найстрашніше звинувачення полягало в тому, що тамплієри відмовилися від Ісуса Христа, зневажали хрест ногами і плювали на нього.

Вже до кінця наступного після арешту тамплієрів дня, 14 жовтня 1307 року, королівський бальї на площі зачитав свідчення лицарів Храму.

А 12 серпня 1308 кардинали отримали папську буллу "misericordiam faciens" ("Творячи милосердя"), де Климент V (колишній архієпископ Бордо Бертран де Гот) повідомляв про мерзоти ієрархів Ордена, які "в присутності двох кардиналів зізналися у скоєнні жахливих

обрядів посвячення, а також повідали про інших жаклих і ганебних справах, про яких тато з сорому бажав би промовчати".

У Франції розслідування, допити та процеси над храмовниками тривали довго. У 1310 році на полі біля монастиря святого Антонія під Парижем на повільному вогні були спалені 54 лицарі церкви, які відмовилися від своїх попередніх свідчень, вирваних у них під тортурами.

Доля тамплієрів, принаймні у Франції, була вирішена. Філіп IV немилосердно переслідував їх, катував, кидав в каземати, спалював на вогнищах...

Ще цілих два роки після цього несправедливого з правової точки зору скасування Ордену - адже вина храмовників не була доведена - тривали цькування "лицарів церкви", апогей якої припав на березень 1314 року, коли перед собором постали великий магістр Жак де Моле і пріор Нормандії Жоффруа де Шарне. І тут великий магістр знову спробував звернутися до справедливості, відмовившись від своїх свідчень. Але його вже ніхто не хотів слухати.

18 березня 1314р. Жака де Моле і пріора Нормандії в паперових ковпаках єретиків спалили на Єврейському острові навпроти королівського палацу, з вікна якого Філіп Красивий і дав сигнал катові. В останній момент над юрбою, що зібралася пронісся голос великого магістра:

"Папа Климент! Король Філіп! Не мине й року, як я покличу вас на суд божий!"

Його прокляття збулося. Через два тижні в жаклих судах помер Климент V. А в листопаді того ж року Пилип Красивий помер від невідомої хвороби - легенди стверджують, що тамплієри були майстерні в виготовленні сильнодіючих отрут.

Здавалося, що зі смертю великого магістра і пріора Нормандії лицарі Храму назавжди зникнуть зі сторінок історії. Однак Орден не міг відразу припинити своє існування. Незважаючи на зусилля французького короля поширити гоніння на храмовників по всій Європі, він в цьому мало досяг успіху. Навіть його власний зять Едуард II Англійська зайняв позицію на користь Ордену. Було заарештовано кілька храмовників, але в спокутування «гріхів» їх поселили в монастирях, де вони вели досить непогане життя.

Після розпуску Ордену багато німецькі лицарі Храму влилися до складу Тевтонського Ордену або перейшли до іоаннітів. Те ж зробили й іспанські тамплієри. У Португалії храмовники були виправдані судом і в 1318 році змінили свою назву, ставши лицарями Христа. Під такою назвою Орден зберігся до XVI століття. Васко да Гама, наприклад, був лицарем Ордену Христа, а принц Енріке Мореплавець - його великим магістром. Кораблі Ордену плавали під восьмикутними тамплієрськими прапорами. Під цими ж прапорами каравели Христофора Колумба "Санта-Марія", "Пінта" і "Нінья" перетнули Атлантичний океан і досягли острова Сан-Сальвадор в Багамському архіпелазі. До речі сказати, Колумб був одружений на Феліпе Монізі Перестрело, надочці сподвижника Генріха Мореплавця, лицаря Ордену Христа, який передав йому свої морські і лоцманські карти ...

Окульти таємниці тамплієрів

Вже за часів свого діяльного існування Орден тамплієрів в очах сучасників бачився як якийсь магічний інститут. Лицарів Храму підозрювали в чаклунстві і алхімії. (Епохою раніше їх підозрювали б в шаманізмі). Вважалося, що багато хто з тамплієрів були пов'язані з "темними силами". Ще в 1208 році Папа Інокентій III закликав храмовників до порядку внаслідок їх "нехристиянських дійств і заклинання духів".

Відомо, що тамплієри мріяли про запровадження на землі Царства Миру і Єднання всіх народів, для чого займалися езотеричними пошуками і пошуком міжконфесійної церковності на основі гностичних навчань. "Церковність" при цьому розумілася в її первісному значенні - від грецького "ekklhsia", тобто "спільність" людей, об'єднаних ідеєю.

У XVIII столітті в Гамбурзі знайшли два документи, що відносяться до середньовіччя. Вони містили таємні настанови для храмовників, що досягли "внутрішнього кола" Ордена, і доповнювали церковний статут. Це були "Статут обраних братів" і "Статут розради братів". У своїй книзі "Історія ордену храмовників і хрестових походів" Жерар Себанеско докладно коментує ці тексти і доводить, що мова в них йде про вказівки, метою яких було зберегти таємниці окультної ієрархії, суворо відокремленою від решти членів Ордену.

Існує й безліч версій про езотеричні таємниці, які настільки ревно оберігаються тамплієрами. І в наші дні продовжують з'являтися праці, присвячені цій темі. У своїй дивній книзі "Жан де Фодоас" письменник-окультист Моріс Магр висуває гіпотезу, згідно з якою тамплієри під час битв використовували заряджену магією фігуру Бафомета. Вона нібито забезпечувала їм перемогу до тих пір, поки не була у них вкрадена в ході одного з боїв християнської армії з монгольськими загарбниками в Богемії.

Моріс Магр додає:

"Цілком імовірно, що всі великі завойовники, які залишили свій слід в долях різних народів, використовували магію, що дозволило їм управляти світовими силами в своїх інтересах".

І дійсно, схоже, храмовники найвищого рангу володіли езотеричними знаннями. Перебуваючи в Турен, в донжоне замку Шинон, вони малювали на стінах своїх камер символічні графіті, які цілі покоління ерудитів намагаються розшифрувати їх до цих пір.

Сучасний алхімік Ежен Кансельє, автор книги "Два житла алхіміків", вважає, що йому вдалося витлумачити найзагадковіший і складний з цих малюнків. Згідно його версії, тамплієри знали, як буде розвиватися земний цикл аж до Апокаліпсису.

"На стіні однієї з камер, - пише Кансельє, - тамплієри, які сиділи в донжоне замку Шинон в очікуванні страти, залишили серед інших не менш цікавих графіті коротку схему розвитку природи. На боковині дверного отвору виділяється продряпаний стилетом на м'якому камені коло, права сторона якого ледь намічена і рішуче заштрихована вертикальними лініями. Дійсно, золоте і срібне століття закінчилися, коли в 1308 році адепти ордену Храму представили нащадкам зображення безжалісного ходу часу. Ось чому гномон на космічному циферблаті, проведений з меншого кола з літерою "S" в центрі (" S " - перша буква французького слова "soleil" - сонце), розділяє на дві половини

верхній сектор, тобто бронзовий вік. Одна половина - це минулі триста років, а інша - майбутні триста років, на ній ще стоїть літера " В ", яка у римлян позначала число 300. Ці шість століть позначені також буквами А, В, С, D, Е, F. Буква "А" крупніше, ніж інші, і з'єднана фігурною дужкою з іншою буквою "А", розташованої прямо над нею, що символізує два згаданих століття. Праворуч і трохи вище Сонця ми бачимо Місяць і Землю - коло, перекреслене хрестом, життя, яке завершиться з кінцем залізного століття, позначеного в нижній чверті кола.

Отже, влада тамплієрам потрібна була для того, щоб об'єднати західний світ і стати його справжніми окультними правителями. Який засіб вони збиралися використовувати для здійснення свого задуму? Фактичний союз світської і релігійної влади? Однак для цього необхідно було примирити Хрест християнства і Півмісяць ісламу, перетворивши Середземне море з розділяє пропасти в центр єднання світових релігій.

Тамплієри, не обмежувалися одними мріями про ідеальне суспільство, чудово розуміли, що для того, щоб рано чи пізно зникло протистояння між християнським світом і Сходом, треба методично розвивати комерційні контакти між двома сторонами. Керівники Ордену всіляко прагнули взяти під свій контроль промисловість, торгівлю і фінансові відносини між християнським та мусульманським світами. Задум тамплієрів мав на увазі підрив існуючих норм, повну реорганізацію традиційної структури людського суспільства, причому Європа була лише проміжним етапом на шляху реалізації цього проекту.

І нині, на початку ХХІ століття, існує щонайменше три об'єднання, які називають себе тамплієрами і стверджують, що ведуть свій родовід з 1314 року. Однак спроби пов'язати фуппіровкі неотамплієров з їх історичним Орденем Храму - справа безперспективна, бо не витримує елементарної історичної перевірки.

Найжахливіше ж полягає в тому, що неотамплієрство містить у собі чимало прихованих загроз для сучасного суспільства. Адже прийняття традицій тамплієрів увазі і спадкоємність ідеї всесвітньої влади на основі принципів, які мають мало спільного з тим, що ми звикли називати людською мораллю і моральністю. За прикладами далеко ходити не треба. У ХХ столітті європейська цивілізація одного разу породила суспільство, в структурі якого знайшлося місце і для традиції тамплієрів. Однак про "захист паломників" вже мови не йшло.

Але повернемося у ті давні, цікаві часи.

У 1907 році віденські друзі придбали замок Верфенштайн (Burg Werfenstein), що став штаб-квартирою нового Ордену. Цей замок являв собою романтичну середньовічну руїну, розташовану на краю прямовисної скелі над Дунаєм в селі Штруден, у Верхній Австрії. У грудневому номері журналу "Остара" була опублікована програма Ордену нових тамплієрів, характеризуючи його як арійське суспільство взаємодопомоги, покликане виховувати расову самосвідомість за допомогою генеалогічних та геральдичних досліджень, турнірів краси, а також створення расових утопій у слаборозвинених частинах світу. Народження ордену зазначив підняттям на вежі замку прапора із зображенням на ньому червоною свастикою. Засновником ордену був Йорг Ланц фон Либенфельс (нім. Lanz von Liebensfels), уродженець замість Відня...

Першими формами діяльності Ордену стали фестивалі, що проводилися в Верфенштайне. Якось навесні кілька сотень гостей прибули на пароплаві з Відня, вітання залпами маленьких гармат з увінчаного прапорами замку. Після сніданку в місцевих готелях гості прослухали концерт у внутрішньому дворі замку. Свято закінчилося пізно вночі феєрверками і хоровим співом. Ця подія широко висвітлювалася в національній пресі, сприяючи тим самим поширенню ідей "Остара" серед широкої аудиторії.

Крім публічних святкувань загального характеру Ланц запровадив служби і церемоніал для самого Ордену, які залишалися великим секретом для непосвячених. У цей час Ланц почав розробляти правила Ордену, виконані у формі дисциплінарного кодексу, дотримуваного в традиційних релігійних орденах. І хоча він не був надрукований аж до закінчення Першої світової війни, але можливо, що в списках він циркулював серед членів Ордену багато раніше.

Дев'ять пунктів кодексу містять в собі твердження про цілі Ордену та його принципах; перерахування прав і обов'язків братів; короткий опис ритуалів Ордену. Окремі статті присвячені церемоніалам, ієрархії, геральдики і формам одягу. Нарешті, в кодекс були включені статті, що стосуються власності Ордену, правил диспуту та процедури відставки.

У першому пункті Орден описувався як расово-релігійна організація, в яку могли входити особи з переважанням чистої крові, а саме ті, хто в більшій чи меншій мірі світловолосий, блакитноокий і володіє "арійським" статуєю.

З часом Ланц розробив ієрархію Ордену. У відповідності з кодексом братчики поділялися на сім рангів в залежності від їх готовності до служби і ступеня расової чистоти. Нижчий розряд складався з слуг (Server, SNT), расова чистота яких визначалася менш ніж на 50 відсотків. Наступний розряд складався з близьких друзів (Familiar, FNT) - людей, що надавали особливі послуги Ордену, але не прагнули до вступу в нього. Розряд неофітів (Novice, NNT) включав в себе всіх, що досягли двадцяти чотирьох років, расово чистих більш ніж на 50 відсотків, але ще не готових до вступу у вищі розряди. Вищі розряди включали в себе Майстрів (MONT) і канонік (CONT), вони повинні були володіти відповідно 50-75 відсотками і 75-100 відсотками расової чистоти. Два найвищі розряду ієрархії - Пресвітери і Пріори (pONT і PONT). Будь-який Майстер або Канонік міг стати Пресвітером, але для цього він повинен був створити новий "рід", нову філіацію Ордену. У їх права входило читання служб та урочистих мес, але вони не допускалися до прийому і висвячування братів. Пресвітер, в чий владі знаходилося більше п'яти Майстрів або канонік, міг виступати в якості Пріора і користуватися всіма правами священної служби. При будь-яких обставинах брати повинні були дотримуватися встановленого порядку старшинства з самого першого дня їх вступу в Орден.

План ієрархії Ланц супроводжував описом одягів, геральдичних знаків та титулів, відповідних розряду кожного з братів. Основний одягом братів була біла сутана з каптуром, прикрашена червоним лицарським хрестом. Пресвітер додатково носив червоний берет. Пріор мав золотий жезл. У 1912 році Ланц оголосив себе Пріором Ордену. У 1915 і 1916 роках Ланц випустив брєвіарій нових тамплієрів у двох частинах, що містив у собі "аріо-християнські" псалми і гімни, написані ним самим і його

найближчими друзями. Ці твори були засновані на традиційних християнських текстах, але зміст їх був змінений в расистському сенсі, передбачаючи тим самим більш пізні ритуальні книги. Пронизливі благання, звернені до Христа-Фрай (готське ім'я Ісуса), про порятунок раси і викорінюванні нижчих рас відображали вже знайому дуалістичну доктрину.

Цей Орден став символом епохи, в якій відбивалися настрої невдоволення і страху перед майбутнім породили сильний геноцидального порив, замішаний на псевдоісторичній романтиці. Пізніше ідеї Ордену нових тамплієрів були взяті на озброєння націонал-соціалістичною партією, яка скоро стане в Німеччині правлячою і підірве весь світ.

Однак не тільки в Австрії періоду Першої світової війни були спроби відродити традицію храмовників, неотамплієри проникли навіть в радянську Москву.

Біля витоків московського окультного товариства "Орден Духа" стояв Аполлон Андрійович Карелін (1863-1926), відомий у певних колах під езотеричним ім'ям Санта. Модний письменник, він починав як народник, пізніше перейшов до есерів, а до 1905 року остаточно сформувався як анархіст.

Емігрувавши за кордон, Карелін читав лекції у Вищій школі соціальних наук в Парижі, де був, по всій видимості, присвячений в масони.

В Росію Аполлон Карелін повернувся восени 1917 року з репутацією теоретика анархо-комунізму. Тут він відразу ж був введений до складу ВЦВК і розгорнув кипучу діяльність. За його участю була заснована Всеросійська федерація анархістів і анархо-комуністів, створений "Чорний хрест" (організація, що робила допомогу анархістам) і знаменитий клуб анархістів в Леонтіївському провулку.

Навесні 1924 року гурток був реорганізований в "Орден Світла" (або Орден тамплієрів), керівником якого став Олександр Сергійович Поль - викладач економічного інституту імені Плеханова. "Брати", посвячені раніше в "Орден Духа", автоматично перейшли в розряд його старших лицарів. Всього цих ступенів було сім, і кожної з них відповідала певна орденська легенда: про атлантів, нащадки яких нібито жили в підземних лабіринтах в Давньому Єгипті, про еонах, що взяли на себе роль посередників між світом духів і світом людей, і так далі і тому подібне.

Штаб-квартирою тамплієрів став Музей імені Кропоткіна. Це не випадково: майже всі керівники Ордену (Григорій Аносов, Олексій Солоневич, Олександр Уйттенховен, Микола Профранцев, Микола Богомолів) були видними анархістами з великим дореволюційним стажем політичної боротьби, склалися членами Кропоткінська, бакунінського і карелінського комітетів і членами анархістської секції музею.

Дочірніми організаціями "Ордену тамплієрів" в Москві були ложа "Храм мистецтв" і "Товариство милосердя". На периферії - у Нижньому Новгороді і в Сочі - діяли філії московської організації, відповідно: "Орден Духа", куди входили студенти агрономічного факультету Нижегородського університету, і "Орден тамплієрів і розенкрейцерів".

Що стосується способів, за допомогою яких проводилося поповнення особового складу гуртка, то нічого оригінального тут московські тамплієри не придумали. Підбиралися люди, які цікавилися окультними науками, історією езотерики; вони запрошувалися на

лекції з цих предметів; потім їм робили пропозицію стати повноправним членом Ордену, і багато хто погоджувалися.

Роздуми над поточною політичною діяльністю як в СРСР, так і за кордоном, привели їх до думки, що застосування насильства і повинно ставати все менш дієвим для тих, хто його застосовує. Насильство не дає тих результатів, які очікують від нього ... Ознайомлення з містичними ідеями, з вченням Христа по Євангелію показало їм і з цього боку правильність основних установок анархізму, тобто принципів любові, краси, безвладдя, принципу добра ... Слова Христа "не убий", "узявши меч від меча і загине" стали для них визначальними...

Під подібними гаслами, завдяки союзу робітників і селян з інтелігенцією російська революція перемогла в жовтні. А потім більшовики увігнали клин держави між робітниками і селянами, роз'єднали місто і село завдяки заходам епохи воєнного комунізму і потім в 20-му-21-му рр.. придушили революцію, яка йшла глибше ... Останні сплески революції розкотилися громами Кронштадтського повстання, махновщини, селянських повстань і так званих голодних бунтів, жорстокими репресіями більшовики задушивши революцію, погубивши революційні елементи селянства, тим самим підготували собі міцну і безславну загибель в обіймах буржуазно-міщанського елементу і того ж селянства, а розтоптавши всі елементи громадської самодіяльності, вони відрізали себе і від пролетаріату як маси, як революційного класу в містах. Вони, таким чином, виділили і відособили самі себе в новий, нечувано нещадний і глибоко реакційний загін іноземних завойовників (т. II, с. 362).

Вважається, що першим російським масоном був Петро I (Великий). Нібито сам Кристофер Врен, знаменитий засновник новоанглійського масонства, посвятив його в таїнства Ордену. Однак, переказ це інформація, позбавлена, до речі, якої б то не було основи у вигляді історичних документів, знаходить собі лише непряме підтвердження в тому високій повазі, яким ім'я Петра користувалося серед російських масонів XVIII століття.

Перше ж безумовно достовірне свідчення про початок діяльності масонів в Росії відноситься до 1731 року, коли англійський гросмейстер Великої Лондонської ложі лорд Ловель призначив капітана Джона Філіпса провінційним великим майстром "для всієї Росії". Масонський кружок Філіпса збирався весь період правління Анни Іоаннівни.

Але справжня історія масонства в Росії починається лише в сімдесятих роках XVIII століття, коли одночасно виникають дві масонські системи, які користувалися успіхом у суспільстві: Елагинської і Циннендорфської. Ложі цих систем працювали, головним чином, в перших трьох ступенях "Іоанівського", або "символічного", масонства, який переслідував мети релігійно-морального виховання людини. Члени ложі набували більш широкі, ніж раніше, релігійні поняття, глибоко замислювалися над питаннями віри і моральності. За влучним порівнянні Павла Мілюкова, російське масонство - це "толстовство" XVIII століття, з його проповіддю особистого самовдосконалення і "тікання зла".

Головна роль у цьому періоді історії російського масонства належить Івану Перфільєвічу Єлагіну (1725-1794). Письменник, сенатор, керуючий імператорськими

театрами, він був в той же час і одним із самих діяльних пропагандистів вільного каменяряства в Росії. 22 травня 1770 в Петербурзі була відкрита Велика провінційна ложа Росії, яка працювала за системою трьох Іоаннівських ступенів і мала безпосередній зв'язок з берлінською ложею "Ройял Йорк" - філією Великої ложі Англії в Пруссії. Незадоволеність Івана Єлагіна, як глави нового масонського центру, тим, що йому доводилося спілкуватися з Великою ложею Англії через берлінських посередників, призвела до того, що в результаті безпосередніх переговорів його посланця з главою Великої ложі Англії де Бофор вже 26 лютого 1772 на ім'я Єлагіна був оформлений офіційний масонський патент, згідно з яким він проголошувався великим майстром провінційної ложі Росії і зобов'язувався давати щорічний звіт в Лондон про виконану роботу і навіть пересилати туди грошові внески.

Всього під її управлінням в першій половині 70-х років XVIII століття налічувалося 14 лож; загальне число членів, згідно з сучасними оцінками, не перевищувало 400 чоловік. Якоїсь серйозної роботи в ложах Єлагіна не велося. Як згадував пізніше один з посвячених, "збиралися, брали, вечеряли і веселилися; брали всякого без розбору, говорили багато, а знали мало".

У 1822 році був виданий указ, що забороняє масонські ложі в Росії. Від масонів були потрібні підписки їхньої "неприналежності" надалі до лож і таємних товариств. Досі неясні мотиви видання такого указу. По всій видимості, вони полягали в тому упередженні, яке мав імператор Олександр I проти європейського лібералізму. Коли за кордоном почалося переслідування таємних товариств, російському уряду здалося, що вітчизняні ложі також становлять небезпеку.

Першою спробою легалізації масонства в Росії після його заборони стало посвячення в 1866 році в Копенгагені цесаревича Олександра Олександровича - майбутнього царя Олександра III. Керував процедурою посвяти майбутній тесть цесаревича - датський король Крістіан IX. Втім, великого враження на вихованого в національному дусі спадкоємця російського престолу масонська церемонія не справила.

"Так, все це цікаво, - заявив він, - але боюся, що передчасно в Росії вводити".

Незважаючи на це висловлювання, члени Братства вільних каменярів розгорнули бурхливу діяльність по поширенню ідей масонства в Росії. Спочатку це обмежувалося створенням спіритичних гуртків.

* Спіритизм * як вчення виник у Сполучених Штатах Америки. Засновником цього вчення вважається Ендрю Девіс (1826-1910). Коли йому було 17 років, через їх містечко проїжджав магнетизер Левінгстон. Він відкрив у хлопчика здатності медіума. Той кинув лавку, в якій служив прикажчиком, і занурився у дослідження світу духів.

Відкривши для себе цей світ, Девіс розробив цілу теорію спілкування з духами. Всі душі, вважав Девіс, живі й мертві, рухаються по шляху самовдосконалення. Фізична

смерть полегшує і прискорює цей процес, тому душі померлих знають і вміють більше, ніж живі. Спілкування між цими двома світами не відбувається, тому що "ні духи, ні люди ще не вміють користуватися" самою можливістю спілкування. Однак, вважав він, "настав час, коли два світи, духовний і природний, підготовлені до того, щоб зустрітися і обійнятися на ґрунті духовної свободи і прогресу". Його вчення лягло на добрий ґрунт протестантського містицизму і знайшло чимало послідовників.

У Росії перші спіритичні сеанси були влаштовані в 1853 році і відразу ж викликали великий інтерес. Справа дійшла до того, що в 1875 році за пропозицією професора Дмитра Менделєєва була утворена комісія для вивчення спіритичних явищ. Членам її були представлені три медіума з Англії: брати Петті і жінка-медіум Кляйер. Однак підсумки спіритичного сеансу, влаштованого ними, виявилися плачевними.

У підсумковому висновку комісії від 21 березня 1876 можна було прочитати:

"Спірити і люди науки, які захопилися спіритизмом, з особливою наполегливістю поширюють містичні погляди, видавані ними за нові наукові істини. Вони користуються тим, що ці погляди приймаються багатьма на віру перш за все тому, що відповідають стародавнім забобонам, з якими давно бореться наука ...

На підставі всієї сукупності дізнатися і баченого, - свідчив остаточний висновок, - члени комісії прийшли до наступного висновку: спіритичні явища відбуваються від несвідомих рухів або від свідомого обману, а спіритичні вчення є марновірство ... "

Це висновок, однак, анітрошки не охолодило ентузіазм прихильників нового вчення. До 1910 року число спіритичних гуртків перевищило за три з половиною тисячі, з яких не менше тисячі функціонували тільки в Петербурзі. Основний контингент послідовників вчення становив, зрозуміло, службовий і чиновний люд - 53 відсотки, в меншій мірі сільські жителі - 27 відсотків, особи вільних професій - 12 відсотків і духовенство - 8 відсотків.

Поголовне захоплення російської інтелігенції спіритизмом і столоверчення багато в чому полегшило сприйняття нею більш складних релігійно-містичних вчень.

Відновлення робіт російських "вільних каменярів" у другій половині XIX - початку XX століття в основному пов'язано з Францією, де в цей період масонство організовано змінювало доктрину в залежності від політичної ситуації.

У період революційного піднесення кінця п'ятдесятих років французькі масони посилено виявляли солідарність з усіма радикальними колами. Але відразу після придушення антиурядових виступів у Європі 10 серпня 1849 "Великий Схід Франції" прийняв нову редакцію своєї конституційної програми, де в якості основоположного принципу масонства проголошувалася віра в Бога і безсмертя душі. Тим самим французькі масони підтвердили свою вірність основам, сформованим у навчаннях британських "вільних каменярів" в XVIII столітті.

Більшість масонів як у Москві, так і в Петербурзі висловлювалися за те, щоб належати до впливового "Великого Сходу Франції". Ковалевський, однак, заперечував і наполягав на тому, щоб приєднатися до "Національної ложі Франції", що стоїть за шотландський ритуал. На початку лютого 1908 року на квартирі Максима Максимовича відбулися загальні збори російських масонів, на якому він заявив про свій вихід з "Полярної зірки". Ніхто з "братів" не заперечував. Новим майстром-наставником був обраний граф Орлов-Давидов. Секретарем-скарбником призначили князя Давида Йосиповича Бебутова. Засідання ложі з цього моменту проводилися на квартирі Бебутова.

Конституювання масонської організації відбулося на конвенті російських масонів влітку 1912 року в Москві. Головував на конвенті Микола Некрасов. Гарячу дискусію викликало питання про назву співтовариства. Більшість делегатів стояло за назву "Великий Схід Росії", проте швидко з'ясувалося, що нічого, крім неприязні, слово "Росія" у багатьох "братів" не викликає.

"Першим у порядку для конвенту стояло питання про конституювання російської масонської організації. Були зроблені повідомлення - доповідачем від Верховної ради був Некрасов, - що в Росії є всього близько 14-15 лож, з них у Петербурзі - 5, 3-4 в Києві, 1-2 в Москві і по одній в Нижньому, Одесі та Мінську, і що це число достатньо для виділення російських масонів в самостійну організацію поряд з іншими "Великого Сходу".

Пропозиція ця зустріла тільки слабкі заперечення. Деякі сумнівалися, чи можливо зробити подібне виділення, не отримавши попередньої згоди від "Великого Сходу Франції". На це прихильники негайного вирішення питання відповідали зазначенням, що санкцію від Франції можна буде отримати потім. По суті проти пропозиції ніхто не заперечував, і друга точка зору перемогла значною більшістю.

Зате великі суперечки розгорілися з питання про те, яку назву слід присвоїти організації: у цьому зв'язку піднявся спір між російськими та українськими ложами. Переважна більшість конвенту стояло за назву "Великого Сходу Росії"; Грушевський ж вимагав, щоб у назві у жодному випадку не було слова "Росія". Він займав у цьому питанні абсолютно непримиренну позицію, заперечуючи взагалі за Росією як державною одиницею право на цілісне існування; його з низкою застережень підтримував Василенко.

Проти Грушевського виступали всі інші, і суперечка, часом дуже різкий, тривала два дні ... В кінці кінців було прийнято назву "Великий Схід народів Росії".

Далі було прийнято рішення доручити Верховній раді виробити статут організації і розіслати його для ознайомлення лож, з тим щоб на наступному конвенті можна було його затвердити".

І дійсно, на другому конвенті "Великого Сходу народів Росії", що пройшов у 1913 році, був прийнятий статут організації, в основу якого був покладений статут "Великого Сходу Франції". Генеральним секретарем Верховної ради "Великого Сходу" на цьому конвенті був обраний лівий кадет Олександр Колюбакін, убитий на початку 1915 року на фронті. Його обов'язки до літа 1916-го, коли відбувся третій (і останній) конвент "Великого Сходу", виконував Микола Некрасов. Новим генсеком на цьому третьому

конвенті став Олександр Керенський (той самий, який пізніше очолить Тимчасовий уряд). Однак і він на посаді своєї пробув недовго, у тому ж 1916 році передав її Гальперн.

Дуже скоро багато членів "Великого Сходу народів Росії" виступлять на стороні "революційних мас". Декому з них навіть пощастить зайняти пости в новому Радянському уряді. Інші так і залишаться у "підпіллі", граючи в таємне товариство, вербуючи нових членів і проповідуючи свої не завжди виразні ідеї. Новий час розведе "братів". І час же віддасть кожному по справах його ...

Як би там не було, але масонська ідеологія на початку ХХ століття пустила настільки глибокі корені в середовищі російської інтелігенції, що навіть знаменитий більшовицький терор 1920-х років виявився не в змозі відразу викоринити її. Відомо, що принаймні вісім таємних масонських або полумасонських організацій діяли в 1920-і роки в СРСР: "Орден мартіністів", "Орден Святого Граалю", "Русское автономне масонство", "Неділя", "Братство істинного служіння", "Орден світла", "Орден Духа", "Орден тамплієрів і розенкрейцерів". І п'ять перших з названих товариств основали в Санкт-Петербурзі.

Найбільшою окультної організацією 1920-х років був "Орден мартіністов", що представляв собою гілку однойменного французького суспільства.

Якщо придивитися уважніше до перших років Радянської республіки, то ми побачимо, що радикальний атеїзм пролетарської революції дивним чином поєднувався з радикальним ж містицизмом.

Перш за все слід звернути увагу на те, що релігія і містицизм, вже по самій логіці речей, не могли не впливати на свідомість вождів революції. Основоположник "наукового комунізму" Карл Маркс явно перебував під впливом месіанських, есхатологічних ідей. Американський історик Генрі Норт взагалі вважав можливим стверджувати, що в марксизмі відродився давній язичницький есхатологізм з його ідеєю вічного, циклічного оновлення світу через хаос - "Марксистська релігія революції".

Певний внесок у розробку цього питання вніс емігрант Василь Іванов, який користувався, за його твердженням, джерелами інформації, близькими до французького політичного масонства.

"У 1918 році, - писав Іванов, - над Росією сходить п'ятикутна зірка - емблема світового масонства. Влада перейшла до самого злісного і руйнівного масонства - червоного на чолі з масонами високої посвяти - Леніним, Троцьким та їх поплічниками - масонами нижчого посвяти: Розенфельдом, Зінов'євим, Парвусом, Радеком, Литвиновим ... Програма боротьби "будівельників" зводиться до знищення православної віри, викоринення націоналізму, головним чином великоросійського шовінізму, руйнування побуту, російської православної сім'ї та великого духовної спадщини наших предків".

На думку Іванова, на початку 1930-х років Росія перетворюється на "найчистішу і саме послідовну масонську державу, яка проводить масонські принципи у всій їх повноті і послідовності".

Заява більш ніж відверта. І як будь-яка смілива заява, являє собою ту крайність, яка може тільки окреслити проблему в цілому, але не дати правильної відповіді.

Що ж відбувалося насправді? І наскільки сильним був вплив масонських ідей на ідеологію першого комуністичного держави?

Вождь більшовицької революції Лев Троцький тривалий час захоплювався вивченням масонських об'єднань. Він писав досить об'ємні конспекти з історії даного містичного спрямування, які, на жаль, не збереглися. На цій підставі деякі сучасні дослідники навіть говорять про приналежність до масонства самого Троцького, хоча документальних підтверджень цьому немає. Тим не менш показовий інтерес комуністичного лідера до масонської містики.

Інший видатний більшовик - Микола Бухарін - зізнавався, що в дитинстві на повному серйозі вважав себе Антихристом і переводив свою матір питанням, чи не блудниця вона. Само собою, такі ранні духовні переживання не можуть не впливати на ставлення людини до релігії.

Найменше фактичного матеріалу на цікаву для нас тему дає Володимир Ілліч Ленін. Тим не менше багато окултистів були в захваті від нього і вважали вождя "своєю людиною".

Розповідають і про масонської ложі "Союз Бельвіля" "Великого Сходу Франції", членом якої до 1914 року Ленін нібито значився. Згідно з іншою версією, ложа, в яку входили Ленін і Зинов'єв, називалася "Ар е Травай". І хоча документального підтвердження ці відомості також не отримали, якихось перешкод для вступу більшовиків в закордонні масонські ложі.

Вожді революції, звичайно ж, не були містиками в повному розумінні цього слова, і ми можемо говорити лише про наявність в системі їх мислення деяких елементів езотеризму.

У 1970-ті роки серед співробітників КДБ була дуже популярна легенда, нібито й сам засновник головної радянської спецслужби Фелікс Едмундович Дзержинський належав до числа масонів. Можливо, виникнення цього слуху п'ятдесят років опісля після смерті "залізного Фелікса" було пов'язане з черговим чищенням архівів, затіяним Юрієм Андроповим, і якимись новими фактами, виявленими при чистці.

Цікаво, що створена Дзержинським знаменита організація "Трест" будувалася за масонським зразком, а по суті являла собою суміш провокації і власних амбіцій глави ВЧК. Вона стала продовженням подвійної гри Дзержинського, що почалася влітку 1918 року, коли його співробітники виявилися замішані в Лівоесерівському заколоті, замах на Леніна і вбивстві Володарського. "Трест" при певному розвитку подій перетворювався на організацію, яка могла за підтримки англійців взяти владу в країні. На випадок провалу Дзержинський передбачив і інший варіант, який в кінцевому підсумку приніс йому лаври хитрого контррозвідника: засвічений раніше часу "Трест" був оголошений чекістської пасткою для білоемігрантів (чому білоемігранти так і не повірили).

Робилися і спроби офіційного відтворення масонства в СРСР. До цього, зокрема, доклав руку С. Маркотун - видатний український федераліст, глава мартіністської ложі в Києві. У 1930-і роки він (до того часу масон 32-го ступеня паризької ложі "Дружба народів") активно домагався радянського громадянства з метою відродження масонства на Україні. Ймовірно, з його ім'ям пов'язано "Відозва Великої ложі України до всесвітнього масонства", датований січнем 1933 року. Деякі дослідники вважають, правда, і відозву, і саме існування такої ложі блефом ОГПУ, а Маркотуна оголошують радянським агентом. Якщо це так, то чого в даному випадку хотів Кремль? Виманити у Братства "вільних каменярів" гроші на "відновлення української ложі"? Або щось ще? ...

Червоної містикию захоплювалися і багато діячів культури. Так, жовтнева ейфорія породила протягом "скіфства" (лідер - лівий есер Олексій Іванов-Розумник), учасники якого були впевнені в релігійному характері пролетарської революції. У "скіфстві" брали участь гіганти російської літератури: Олександр Блок, Сергій Єсенін, Микола Клюєв, Євген Замятін. Вони виступали за рятівний хаос "нового варварства", за "скіфську" навала на безбожний Захід. В ідеології "скіфства" виразно простежуються і християнські, і язичницькі мотиви, помітно певний вплив герметизму. Наприклад, у віршах Миколи Клюєва міститься Алхімічний символізм. У циклі "Ленін" (1919 рік) поет ототожнює вождя світового пролетаріату з "червоним левом" - найважливішим символом алхімічної роботи.

